

Handläggare: Gunnel Dahlin
Telefon: 508 03 189

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Remissvar : I de äldres tjänst - yrkeskrav i äldreomsorgen (SOU 2208:126) Dnr 001-146/2009

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden hänvisar till förvaltningens yttrande.

Maria Häggblom

Gunnel Dahlin

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Bilagor

1. Remiss: SOU 2008:126
2. Yttrande från SPR

Sammanfattning

År 2007 startade en statlig utredning med uppgift att lägga fram en framtida strategi för kompetensförsörjning inom den kommunala äldreomsorgen. Utredningen har utgått från äldre personers behov av värdighet, trygghet och kvalitet i omsorgen. Det har också varit en uppgift för utredningen att se framåt och anpassa förslagen till de behov som kan finnas om framöver. Utredningen har enbart tittat på de yrkesgrupper inom äldreomsorgen som idag inte är legitimerade, dvs. omvårdnadspersonal.

Utredningen har formulerat elva nationella yrkeskrav inom kompetensområdena:

1. Värdegrund, förhållningssätt och värderingsförmåga
2. Kommunikation
3. Lagar och regler
4. Det friska (normala) åldrandet
5. Åldrandets sjukdomar
6. Funktionsbevarande omsorg
7. Emotionell och social omsorg

8. Kroppsnära omsorg
9. Måltid, kost och näring
10. Omsorg och vård i livets slutskede
11. Sjukvård

Ett mål med yrkeskraven är att all omsorgspersonal ska ha grundläggande kompetens för sina arbetsuppgifter för att öka kvaliteten och effektiviteten för de äldre.

Utredningen föreslår att kompetenskravet ska regleras i lag genom en ändring i socialtjänstlagen.

Yrkestiteln föreslås bli äldreassistent. Det huvudsakliga och specifika kompetensområdet för dessa kompletterade med vissa vårduppgifter ska vara omsorg. Socialstyrelsen föreslås bli ansvarig för precisering av yrkeskraven. Äldreassistent ska man kunna bli dels genom att genomgå en treårig gymnasielinje dels genom validering. Gymnasielinjen ska även finnas inom den kommunala vuxenutbildningen. Efter validering ska kommunerna kunna utfärda kompetensbevis för redan anställd personal.

Utredningen förslår även möjlighet till vidareutbildning/specialisering för att öppna nya karriärvägar. Specialisering föreslås i följande ämnen:

1. Demens- och psykisk sjukdom
2. Omsorg och vård i livets slutskede
3. Funktionsbevarande omsorg (emotionell, social och fysisk förmåga)
4. Måltid, kost och näring

Socialstyrelsen föreslås närmare precisera nivån på specialistkompetens. Utbildningen ska vara på eftergymnasialnivå och motsvara två terminers heltidsstudier.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldre. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har fått remissen sammanfattat sina synpunkter i särskild skrivelse (bil. 2) Avdelningens samverkansgrupp diskuterade ärendet den 19 februari 2009.

Ärendet

Förvaltningen är tillsammans med tre andra stadsdelsnämnder samt äldrenämnden och SLK remissinstanser över utredningen ”I den äldres tjänst – yrkeskrav i äldreomsorgen”. Äldreroteln har medgett en remisstid till den 27 mars 2009.

Förvaltningens synpunkter

Äldreomsorgen har under en följd av år haft svårigheter att rekrytera personal med kompetens. Många anställda har kortare vårdutbildningar av skiftande kvalitet. En del har anställts i tider av personalbrist utan utbildning och förvärvat viss kunskap i det praktiska arbetet och genom olika interna utbildningar. Under senare år har allt färre sökt till gymnasieskolans omvårdnadsprogram vilket inneburit att många skolor tvingats lägga ner den utbildningen. Arbete inom äldreomsorgen är inget aktivt val för de flesta ungdomar idag.

Den frågan som många inom äldreomsorgen ställer sig är hur man ska kunna göra arbetet inom äldreomsorgen attraktivt för de yngre. Idag finns många äldre som närmar sig pensionsåldern varför rekryteringsbehovet de närmaste åren kommer att vara stort. Antalet äldre kommer också att öka avsevärt enligt statistiska centralbyråns beräkningar och framtidens äldre kommer att ställa andra krav än dagens.

Yrkeskrav

I utredningen föreslås att det ska införas gemensamma, nationella yrkeskrav för dem som arbetar med omvårdnad inom äldreomsorgen. De elva yrkeskrav som föreslås omfattar alla de områden inom vilka våra anställda behöver kunskap och utbildning. Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget och tror att väl genomfört så kommer kompetensnivån att kunna höjas avsevärt. Dagens utbildningar håller, i förvaltningens mening, för låg klass varför en gedigen gymnasieutbildning med praktik välkomnas.

Yrkestitel

I dag finns det inom äldreomsorgen flera olika titlar som vårdbiträde och undersköterska. Utredningen föreslår titeln **äldreassistent**. Benämningen assistent kan ge något felaktiga associationer. Naturligtvis ska den äldre själv ha inflytande i hur omvårdnaden utförs. Däremot kan, med dagens riktlinjer för äldreomsorg, den äldre inte använda personalen som personliga assistenter vilket beteckningen äldreassistent skulle kunna indikera.

Utbildning/validering

Det är viktigt att den redan anställda personalen utan gedigen utbildning ges möjlighet att validera sina kunskaper.

Förvaltningen välkomnar att det inom den treåriga gymnasieutbildningen kommer att ligga praktiktid omfattande 15 veckor.

Karriärmöjligheter

Det är positivt att det kommer att finnas möjlighet till specialisering efter grundutbildningen. Idag saknas möjligheter att gå vidare till andra uppgifter inom äldreomsorgen. Förvaltningen välkomnar därför denna del av förslaget.

Funderingar

Förvaltningen ställer sig i stort positivt till hela den stora utredningen. Trots det finns vissa frågetecken/farhågor.

Idag är det få ungdomar som söker omvårdnadsprogrammet. Den stora utmaningen blir att få sextonåringar att vid gymnasievalet välja en linje som leder till arbete som äldreassistent. Utbildningen blir riktad vilket minskar möjlighet att med den utbildningen i bagaget få andra arbeten. Det finns ingenting i utredningen som visar på att det är tänkt att med en bättre utbildning och en "finare" titel ska följa en betydligt högre lön.

Förvaltningen tror att de som redan arbetat inom äldreomsorgen och som vill arbeta kvar kan välkomna möjligheten till validering och en annan yrkesbenämning. Genom möjligheten till specialisering kan även de ges möjlighet till att göra intern karriär.